CE SE ASCUNDE ÎN VEDERE.
FENOMENOLOGIA UNUI POEM FONDANIAN

Conf. univ. dr. Dorin ŞTEFĂNESCU
Universitatea „Petru Maior", Târgu-Mureş

Abstract

According to a hermeneutical phenomenology, Fondane's poem may be interpreted as an initiation of the conscience without intentionality, following the stages of a real de creation of the world. The world seen eclipses itself, goes out of sight, doesn't give anything to be seen. Beyond the worldly screen, at the very end of an eschatological unveiling, appears the horizon of an unexpected revelation: that of an absconditum whose in appearance makes another view possible, through the light of that which remains hidden.

Key words: phenomenology of revelation, de creation, intentionality, eschatology

„Ridică împrejur ochii tăi şi vezi"
Isaia 60,4

Un scurt exerciţiu de hermeneutică fenomenologică pe marginea poemului *Plein la vue. Ulysse (Cât cuprinde vederea. Ulisse)*[1] de B. Fondane va încerca să prezinte un mic scenariu iniţiatic, al conştiinţei private de intenţionalitate, ce se desfăşoară conform etapelor unei adevărate decreaţii a lumii. Lumea văzută se eclipsează treptat, se destructurează regresând înspre momentul pre-originar al neînceputului. În mod paradoxal, reprezentarea mundaneităţii iese din vedere, nu mai dă nimic de văzut. Reducţie radicală prin care vizibilul se resoarbe într-o despuiere totală, se adună sub pleoapa închisă. Efect al acestei de-poetizări absolute, ceea ce se ascunde în vedere destituie orice exces intenţional, deschizând un orizont intuitiv de sub nivelul purei percepţii şi, în acelaşi timp, posibilitatea unei revelări de deasupra realităţii efective a trăitului. Ceea ce rămâne totuşi de văzut, dincolo de ecranarea mundană, se arată a fi un ne(pre)văzut de necuprins, dar adânc cuprinzător.

Referindu-se, în *Le possible et la révélation*,[2] la implicaţiile principiului raţiunii suficiente în raport cu posibilitatea instanţei transcendente experienţei, Jean-Luc Marion notează că revelaţia „scapă prin definiţie stăpânirii conceptului, cauzei şi raţiunii". Revelaţia

[1] Apărut în revista *Unu*, an. III, nr. 29, IX 1930, p. 5; inclus în volumul *Ulysse*, 1933, p. 15. Citatele la care recurgem aparţim ediţiei B. Fundoianu, *Poezii*, Ed. Minerva, Bucureşti, 1978, pp. 170-173, în traducerea lui Virgil Teodorescu.

[2] Text publicat iniţial în traducere germană, „Phänomenologie und Offenbarung", în A. Halder / K. Kienzler (ed.), *Religionsphilosophie heute*, Patmos Verlag, Düsseldorf, 1988. Apărut apoi în P. J. M. Van Tongeren et al. (ed.), *Eros and Eris. Contributions to a Hermeneutical Phenomenology. Liber amicorum for Adriaan Peperzak*, „Phaenomenologica" nr. 127, Kluwer Academic Publishers, Dordrecht – Boston – Londra, 1992. Folosim traducerea românească, în Jean-Luc Marion, *Vizibilul şi Revelatul*, Ed. Deisis, Sibiu, 2007, pp. 11-37, ediţie la care vom trimite în continuare.

BDD-A23577 © 2009 Editura Universităţii „Petru Maior"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:45:14 UTC)

nu se reduce la manifestare, la o evidență manifestă a spiritului, care e până la urmă o manifestare a conceptului. Ea nu se limitează la posibilitatea pe care o asigură rațiunea suficientă, nefiind efectivă ca produs al unei cauze. Dar tocmai în posibilitate zace potențialitatea ei; dacă „mai presus decât realitatea stă posibilitatea”,[3] revelația arată existentul aflat în posibilitatea deschiderii sale ca *transcendens* a realității. „Nu putem înțelege fenomenologia decât dacă o surprindem ca posibilitate”,[4] iar întoarcerea la lucrurile însele echivalează cu eliberarea lor de orice prealabil. Posibilitatea ca revelația să fie constă doar în donația de sine, fără nici un *de ce* care ar readuce fenomenul în jocul cauzei. Or cauza trebuie dejucată; fenomenul există pentru că se dă; existentul se dă pentru că se dă, şi nimic mai mult, deşi el dă întotdeauna un *mai mult* decât poate suporta realitatea.

De ce voiam să merg atât de departe să-mi părăsesc patul

pune fenomenul străbaterii cuprinsului mundan în orbita (şi în orbirea) unei *ratio* care nu e efectivă decât în virtutea unei *causa*. În plus, voința care subîntinde intenționalitatea ocultează străbaterea însăşi. „Atât de departe” nu e deschisul unui orizont posibil şi nici măcar punctul de fugă al vizibilului. Atât timp cât vizibilul e totodată vizabilul (scopul întrevăzut care ar împlini orice drum străbătut: „şi-i întrebam pe oameni spre care țel mă-ndrept”), orice depărtare e un aproape din care nu se poate ieşi. Ceva ne ține şi ne reține: de ce vrem să mergem atât de departe ? de ce vrem să vedem dincolo de odihna părăsită, de „falsa pace a cunoaşterii” ?[5] Întrebarea ivită în centrul poemului nu îl surpă, dar zădărniceşte posibilitatea revelației pe care o coboară la acelaşi nivel cu realitatea vizabilă.

Celelalte turnúri interogative ale poemului nu intră în raza rațiunii suficiente, ci par să elibereze posibilitatea, chiar dacă deschid câmp – aşa cum spune Marion – „unor fenomene marcate eventual de imposibilitate”:

ce căutam pe balcon ?

era un vis sau poate era o viziune ?

Prima întrebare s-ar pune de către cineva care se vede dintr-odată într-un loc neaşteptat, neprevăzut de nici o instanță anterioară. „A căuta” nu implică aici acțiunea deliberată care vizează ceva de aflat, previzibil deci recognoscibil (căci altfel nu ar fi căutat), dar nici ceva necunoscut, niciodată văzut pe care l-am dori. În ambele situații, căutarea ar rămâne vizare, intenție hrănită de *ratio*. Dincolo de orice *de ce* al cauzei manifeste, „ce căutam” exprimă, dimpotrivă, uimirea spontană, neafectată intențional, ce surplombează deja realitatea: aproape un *posibil imposibil* de conceput altfel decât drept ceva ce apare şi se dă ca atare. A doua

[3] Martin Heidegger, *Ființă şi timp*, Ed. Humanitas, Bucureşti, 2003, p. 50.
[4] *Ibidem*.
[5] *Fals tratat de estetică*, în B. Fundoianu, *Imagini şi cărți*, Ed. Minerva, Bucureşti, 1980, p. 683.

BDD-A23577 © 2009 Editura Universității „Petru Maior”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:45:14 UTC)

întrebare marchează locul incert al unei ezitări: vis sau viziune. Nu condiția de interval e desemnată (între vis şi viziune), ci *posibilitatea* (insuportabilă, căci *imposibilă* rațional) a survenirii unei donații. Ceva se dă, ca vis ori viziune, există şi apare aşa cum se dă; în limbaj fenomenologic: câtă apariție, atâta ființă; sau, mai degrabă, tot atâta donație. E un fenomen de ființă care (se) dă fără a (se) arăta ca atare: vis ori viziune. Dar visul nu e la rândul lui viziune ? Nu se prezintă el ca scenariu al posibilității ce transcende realitatea ? Nu întrutotul, deoarece orizontul oniric e atât de legat de realitatea trăirilor de conştiință, încât fenomenul pe care îl dă ca posibil re(a)duce la lumea lucrurilor care l-a făcut cu putință şi fără de care el n-ar fi. În ultimă instanță, visul nu *dă* nimic nou, ci redă realitatea conform chipului ei alter şi alterat, rând pe rând refulat şi defulat. Visul nu e decât fenomenul aparițional al unei eclipsări, fereastra dezirabilului prin care se întoarce intenționalitatea. În schimb, despre viziune n-am putea spune decât că dă ceea ce arată iar ceea ce se arată e arătător, deşi inaparent; un (im)posibil transcendent în raport cu realitatea pe care o între-rupe, ca ceva ce *sur*-vine dincolo de experiența conştiinței: precedența şi ascendența unui *mai pre-sus* de toate, inepuizabil imprevizibil.

Cu cât însă experiența trăitului este mai prezentă (şi chiar în exces), cu atât donația apariției este mai ştearsă. „Revelația, spune Marion, se anulează atunci când trăirea (*Erlebnis*) persistă în a o epuiza". Ceea ce înseamnă o reducere a transcendenței revelatoare la imanența reală a conştiinței;[6] aici, metoda fenomenologică nu se aplică decât „pentru a reduce revelatul la trăitul revelatului, deci pentru a oculta revelatul care se revelează el însuşi". Ne aflăm în fața următoarei alternative: „sau gândirea revelației se supune exigenței fenomenologice de a se reduce la imanența trăitului (sau la modurile existenței), deci la *eu* (sau la *Dasein*), şi atunci revelatul se închide în trăitul revelatului (credinței, etc.) fără a primi revelatul revelat el însuşi; sau gândirea pretinde să rămână deschisă Revelației ca atare, dar atunci ea trebuie să se elibereze de imanența sa în *eu*": *vis* sau *viziune*.

Că ne aflăm totuşi în pragul viziunii, în deschisul non-manifestant al pre-viziunii, ne-o întăresc imaginile smulgerii şi desfacerii, în fața cărora vederea gândirii rămâne deschisă, pregătită să primească revelarea, ca pe o lumină ne(pre)văzută ce sfâşâie ecranarea (sau înnoptarea) mundană:

În noaptea asta am văzut copaci smulgându-se din pământ
focul desfăcuse plicul mării

[6] Şi nu o „afirmare imanentă a transcendentului" (Maurice Blondel, *Carnets intimes*, P.U.F., Paris, 1961, p. 525) sau „transcendența în imanență", care este „trezirea mereu reînnoită în veghea însăşi" (Emmanuel Lévinas, *De Dieu qui vient à l'idée*, Vrin, Paris, 1998, p. 47).

BDD-A23577 © 2009 Editura Universității „Petru Maior"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:45:14 UTC)

Eul nu se mai reduce acum la imanența trăitului care coboară revelatul printre modurile existenței; eul e deja aproape-nimicul. Nu trebuie să înşele persoana verbală; „am văzut", spre exemplu, nu marchează existența circumscrisă în limitele trăirii individuale; ceea ce se dă de văzut nu atârnă de eul care vede, şi care nu e decât pânza („fondul pânzei") pe care joacă viziunea. Viziune ce dejoacă însă orice vizare:

pe fondul pânzei care reprezenta pampasul
un cal alerga nechezând pe un nor
el uimea ochiul albastru al porumbeilor obosiți

Smuls din imanența finitudinii terestre, eul nu se eliberează, ci se decreează. Ceea ce apare în vedere – ca re-prezentare întrețesută în pânza mundană – nu mai e ponderea pământescului, ci duhul viu, însuflețitor, al focului, posibilul imponderabil, o cale a zborului. Dacă alăturăm aceste imagini celor din *Isaia* 60, 8 („Cine zboară ca norii şi ca porumbița spre sălaşul ei ?"), desluşim mai degrabă o *orientare* decât un orizont, un *orient* şi o originare, Răsărit care abia el deschide un alt orizont. Vederea însăşi nu e orientată *spre* ci *de* ceea ce vede, de un cuprins care întrece câmpul vizual al fenomenelor previzibile. Totul atrage către focarul însuşi al revelatului, astfel încât ceea ce e văzut se arată drept cel care *dă* de văzut şi face vederea cu putință: „ochiul albastru". Căci – spune Heidegger – „din inima albastră străluceşte sacrul, învăluindu-se totodată în întunericul care emană din acest albastru. Sacrul rămâne neclintit în timp ce se sustrage (...). Luminozitatea adăpostită în întuneric este albastrul".[7] Nu ochiul albastru al purității e văzut, ci vizibilul care se mişcă spre el, existentul trimis spre esența sa originară. Neclintit şi uimit, e invizibilul din care se revarsă ceea ce el face vizibil. Retrasă în propria sa învăluire, forța deipetă cheamă la vedere, dezvăluie ceea ce răsare, străluceşte dând strălucire: „Albastrul nu este o imagine menită să exprime sensul sacrului. Datorită profunzimii lui care strânge laolaltă şi care abia în învăluire îşi dobândeşte strălucirea, albastrul este el însuşi sacrul".[8] Materia e dezlegată de povara gravității, volatilizată şi spiritualizată:

pâini voiajau prin aer cu ochii deschişi

Funcția ei de „aripă" marchează deriva generală a materiei înspre spirit, recuperarea energiilor sale alese, de-rivate, fără margini, act de dezmărginire şi în acelaşi timp de sus-tragere, de absorbire a ceea ce e văzut în ochiul care vede.[9]

[7] *Limba în poem*, în Martin Heidegger, *Originea operei de artă*, Ed. Humanitas, Bucureşti, 1995, p. 316.
[8] *Ibidem*, p. 317.
[9] Dimpotrivă, „supunerea la greutate e cel mai mare păcat", spune Simone Weil, căci „greutatea determină coborârea, iar aripa, suişul" (*Greutatea şi harul*, Ed. Humanitas, Bucureşti, 2003, pp. 39, 40).

BDD-A23577 © 2009 Editura Universității „Petru Maior"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:45:14 UTC)

„Obstacolele în calea revelației – adaugă Marion – coincid cu condițiile manifestării ei", cu un orizont al obiectivității în care ceea ce apare se închide în cuprinsul vederii, fără să dea ceva mai mult decât îngăduie principiul rațiunii. Când Fondane spune:

voiam să aprind lampa rațiunii
voiam să-mi trezesc muşchii
să mă ascund după pata de unsoare,

el ridică în fața eului astfel de obstacole ce obturează posibilitatea revelării. Atât lumina rațiunii, cât şi corpul trezit în această lumină, laolaltă cu intenția conştiinței voluntare de a face ca realitatea să se arate pe măsura cuprinsului inteligibil şi de a se ascunde totodată în spatele cărnii corespund obstacolelor sau vălurilor ce ecranează lumina revelării.[10] Dacă totuşi

era acolo lumea vegherii a minunilor

înseamnă că ceea ce se interpune în calea revelației creează o distanță necesară – un gol – pentru ca ceva să poată surveni drept alteritate absolută, orbitoare. Nu am avea cunoştință de darul revelat dacă el s-ar da în in-diferența nemarcantă a egalabilului. Ceea ce se dă e atât de diferit de ceea ce avem şi suntem, încât e un altul inegalabil, lumină a vegherii şi a minunii (*veille* et *merveille*). Lumină în care eul trezit, vigilent, veghează minunea supra-vegherii;[11] condiția sa itinerantă nu e rătăcire, ci pelerinaj, exod inițiatic („evreu de bună seamă şi totuşi Ulisse"). Departele („să merg atât de departe") destituie atât autosuficiența eului, cât şi buna vecinătate a celui proxim. Instituie însă, pe de o parte, diferența, relieful care dă verticalitate golului iar, pe de altă parte, aduce tot ce e diferit în necuprinsul unei unice revelații.[12] Nici un compromis ori foame a lumii nu poate afecta acest tărâm u-topic; el nu poate fi „mâncat", în sensul în care nu se oferă îndestulării ci necuprinderii. Univers in-util, imposibil de „jupuit de piele", al imposibilului însuşi, cu neputință de străbătut doar la suprafață, pe cărările netede ale aparenței. Aici spaima golului e absolută, vedere a angoasei ce creează idolii mulțimilor dezlănțuite. O punere în scenă ca triumf al neființei sau al suprafeței, ca deschidere a unui orizont în care intenționalitatea poruncii şi imperativul jertfei să fie scandate pe față, aruncate în față precum sloganul unor „pumni de cuvinte". „Pentru că îi fixează *a priori* o dimensiune, o şedere, deci o limită – precizează Marion – , conceptul însuşi de orizont descalifică posibilitatea unei revelații în chiar momentul în care face cu putință orice manifestare". Orizont orizontal, lipsit de verticalitatea – crucială – a revelației, atunci când angoasa întăreşte neantul atât timp cât nu-l revelează în chiar cuprinsul existentului.

[10] Carnea e „vălul pe care îl aşezăm în fața noastră ca ecran între Dumnezeu şi noi" (Simone Weil, *op. cit.*, p. 99).
[11] *Cf.* E. Lévinas, *op. cit.*, cap. „De la conscience à la veille" (pp. 34-61).
[12] „Fiii tăi vin de departe" (*Isaia* 60, 4).

BDD-A23577 © 2009 Editura Universității „Petru Maior"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:45:14 UTC)

Strigam că-s liber fericit dar groaza
îmi arunca un soare crud abia copt
ce putrezea când l-atingeam cu mâinile

Dacă însă, dimpotrivă, experiența viziunii e înțeleasă (experiată) ca neantizare, la fel cum neființa e încercată ca bord invizibil al ființei, un cearcăn de invizibilitate, atunci „lumea este viziune a lumii şi nu ar putea fi altceva. Ființa e mărginită (*bordé*) pe toată întinderea sa de o viziune a ființei, care nu e o ființă, ci o ne-ființă".[13] Angoasa dezvăluie neantul pe care rațiunea îl ascunde, „un neant *în* existent",[14] dezlegat de rațiune şi revelând o lipsă ontologică ce mistuie existentul. Acest punct interior al dezvăluirii nu e un cuprins cogitabil ori un orizont al ființei, conform măsurii doxale, ci un invizibil incomensurabil paradoxal ce nu intră în cuprinsul vederii. Neantul e astfel revelat (prin filtrul angoasei) drept ceea ce nu e (văzut), căci redus la condiția de singurătate absolută. Desprins de neființa de neabordat, eul ajunge să vadă tocmai pentru că el însuşi îşi e pentru sine un neajuns, un *a nu fi*. „A vedea înseamnă *a nu fi*",[15] întrucât ceea ce e de văzut este un *a fi*. Nu vedem ceea ce este decât cu condiția – *în* condiția – să nu fim nimic, să nu ne vedem sau să ne vedem ca nimic, să nu mai avem în vedere *nimic de făcut*:

ce-aş fi putut să fac decât
să izbucnesc în râs satisfăcut
singur ! eram deodată singur în lume...

Singurătatea *în* lume şi *în* sfârşit (în lumea sfârşită) – sau excepția ininteligibilă – marchează ultima treaptă a reducției eshatologice a eului, rămas încă prins în orizontul mundaneității, orizont care însă se destramă – reamintim – „în pragul omului *în sfârşit singur*".[16] Pentru ca lumea să nu mai deschidă nici un orizont, pentru ca revelația să fie posibilă, lumea însăşi trebuie să se eclipseze, să-şi piardă astrul într-un adevărat dez-astru (*apokalypsis*) în care nimic nu se mai oferă vederii, decât – poate – sclipirea dispariției:

(...) un soare crud abia copt
Ce putrezea când l-atingeam cu mâinile

[13] Maurice Merleau-Ponty, *Le Visible et l'Invisible*, Gallimard, Paris, 1964, p. 106.
[14] Benjamin Fondane, *Le Lundi existentiel et le dimanche de l'histoire*, Éditions du Rocher, Monaco, 1990, p. 32.
[15] M. Merleau-Ponty, *op. cit.*, p. 107.
[16] *Conştiința nefericită*, Ed. Humanitas, Bucureşti, 1993, p. 282. „A te despuia de domnia imaginară asupra lumii. Singurătate absolută. Atunci obții adevărul lumii" (S. Weil, *op. cit.*, p. 49). Pornind „de la puținătatea lumii şi a omului", cum spune Andrei Pleşu, eticul întâlneşte metafizicul (sau propria sa origine restauratoare); prin urmare, „nu numai că *există* o etică a singurății, dar ea este *tărâmul constitutiv* al eticii, însuşi principiul ei: nu se poate ajunge la un bun dialog cu ceilalți înainte de a fi dialogat – în singurătate – cu « celălalt » dinlăuntrul tău, precum şi cu o ipostază a alterității, care nu e nici înăuntrul tău, nici în afară, ci în spațiul nespațial, misterios şi imperativ al posibilului", „cu un « altceva » care e dincolo de ins, dar şi dincolo de comunitate. *Acesta* va fi *altceva*-ul constitutiv al eticului" (*Minima moralia*, Ed. Humanitas, Bucureşti, 1994, pp. 120-121, 127).

BDD-A23577 © 2009 Editura Universității „Petru Maior"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:45:14 UTC)

Soarele lumii (laolaltă cu prezența indiscretă a eului) trebuie să apună, să putrezească, pentru ca un *alt* orizont să se deschidă în vedere:

(...) încercam să aflu unde-i Dumnezeu[17]

„Orice vizibilitate, spune Marion, ia loc în măsura cadrului său (...); dar ceea ce se revelează astfel umple până într-atât dimensiunile şi posibilitățile pe care le oferă acest cadru, încât fenomenul rezultant îşi pierde contururile el însuşi". Un cadru inconturnabil al supra-măsurii:

toate sertarele erau în sfârşit deschise, căscate

Deschiderea reprezintă o alterare a orizontului de către o revelație incomensurabilă, cu atât mai paradoxală cu cât ceea ce se deschide este o revelație a închiderii, a sfârşitului. *În* sfârşit – ca şi *in*-finit – golul se deschide *cât cuprinde vederea*. Între „fondul pânzei care reprezenta pampasul" şi „am sfâşiat pânza cerată a neantului", se întinde întreaga distanță – diferență – ce desparte simpla imagine a re-prezentării urzite, înfăşurate în conturul vizării intenționale, şi orizontul bruiat, sfâşiat, al neantului desfăşurat în surplusul saturației intuitive.[18] Ceea ce dă de văzut este un ascuns inaparent, un *absconditum* divin,[19] invizibil până la transparență, cum spune Lévinas:

Unde-ar putea să se ascundă, să se înghesuie

Unde-ar putea de-atâta vreme să îmi apese pleoapele ?

Dacă ceea ce dă de văzut e transcendent vederii (experienței pe care o pune în condiția vizibilității), e totodată un imemorial pre-originar („de atâta vreme sunt cu voi", *Ioan* 14, 9), un neînceput al luminii cu care nici gândirea şi nici vederea nu pot începe, revelat în Sfârşit.[20] Eul nu se mai vede în orizontul finit al ființei şi al vizării sale mundane sau cogitante; pur şi simplu eul nu mai este, învăluit în ascunderea care îl dezvăluie. Abia acum i se arată o lumină cu neputință de arătat; va vedea, va străluci (*Isaia* 60, 5) în ceea ce îi dă strălucire. Doar pentru Dumnezeu a vedea e totuna cu a fi, căci transcendentul creează vizibilul în vederea căruia El este invizibil: „Şi cum, pentru tine, a vedea înseamnă a fi, eu sunt pentru că Tu mă priveşti".[21] Ceea ce vede eul golit, revenit la sine, e cuprins de vederea pe care nu o poate cuprinde. Intrând „în întunericul unde era Dumnezeu" (*Ieşirea* 20, 21), cu pleoapele apăsate de un insuportabil orbitor, vede prin vederea celui ascuns.

[17] „Nu vei mai avea soarele ca lumină (...), ci Domnul va fi pentru tine o lumină veşnică" (*Isaia* 60, 19).
[18] „E necesară totuşi o sfâşiere, ceva disperat pentru ca acest gol să se producă" (S. Weil, *op. cit.*, p. 48).
[19] „Dumnezeu ascuns" (*Isaia* 45, 15), „Dumnezeul necunoscut" (*Fapte* 17, 23): „Acesta este chipul lui Dumnezeu celui nevăzut" (*Col.* 1, 15).
[20] Un dintotdeauna Deschis, dincolo de temporalitatea lumii: „Porțile tale mereu vor fi în lături, zi şi noapte vor rămâne deschise" (*Isaia* 60, 11).
[21] Nicolaus Cusanus, *De visione Dei*, IV. „Dumnezeu – adaugă Cusanus – este pentru toate [lucrurile] ceea ce este vederea pentru cele ce se văd" (*De Deo abscondito*, în *Pacea între religii. Despre Dumnezeul ascuns*, Ed. Humanitas, Bucureşti, 2008, p. 132).

BDD-A23577 © 2009 Editura Universității „Petru Maior"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:45:14 UTC)